

Stephen Hawking: nemocné tělo i duše

14. března 2018 zemřela mezinárodní celebrita, profesor fyziky Stephen Hawking. Prodal milióny knih a přilákal obrovské zástupy lidí všude, kde vystupoval. Časopis Time napsal, že Hawking je intelektuální dědic Einsteina a že pravděpodobně jen Darwin a Einstein jsou veřejnosti známější. Tiskový náklad jeho prvního amerického bestselleru Stručná historie času měl deset tisíc výtisků - klasické náklady podobných knih se pohybují mezi pěti sty a dvěma tisíci výtisků. Průkopnickou prací Hawkinga byla matematická fyzika o černých dírách ve vesmíru.

Hawking není známý jen jako astrofyzik, ale i jako člověk, který překonal mnoho překážek v souvislosti se svým paralyzujícím neuromuskulárním onemocněním, amyotrofickou laterální sklerózou (ALS), známou též jako Lou Gehrigova choroba. To je název po známém americkém hráči baseballu, který na tuto nemoc zemřel. Hawkingovi byla tato nemoc diagnostikována během jeho univerzitních studií, ale žil mnohem déle, než lékaři očekávali (76 let).

Méně známá o Hawkingovi jsou další fakta, některá dost bolestná a smutná. Většinu jeho života se o něj obětavě starala jeho manželka Jane. Byla křesťankou a kreacionistkou, laskavou 24hodinovou pečovatelkou svého arogantního, Boha popírajícího muže, který se její víře vysmíval. Přitom to byla právě tato víra, která dávala Jane sílu doslova táhnout svého muže životem. V roce 1986 Jane vyznala: „Bez svojí víry v Boha bych nebyla schopna žít v této situaci.“ Nebylo to zhoršující se zdraví manžela, co působilo její utrpení, ale především jeho arogantní výsměch její víře v Boha.

Je proto zajímavé porovnat manželství Darwina a Hawkinga. Oba muži z věřících rodin skončili jako ateisté, oba měli

za ženu křesťanku; jak pro Hawkinga Jane tak pro Darwina Emma byly jejich celoživotní služby a obětavé ošetrovatelky. Jak Hawking, tak i Darwin uvěřili ve svém životě v něco, co bylo naprosto iluzorní a vědecky neověřitelné. A ač se to nazývalo vědou, byly to jen neprokazatelné materialistické spekulace: černou díru nikdo nikdy neviděl, stejně, jako nikdo nikdy neviděl, jak se z neživé hmoty vyvíjí život nebo jak slepí tvorové začínají vidět, hluší slyšet, rybám narůstají nožičky, tvorové nemající křídla začnou létat a opice slézají ze stromů a stávají se lidmi. To jsou věci hodné do pohádek, s experimentální vědou to nemá nic společného. Jedna odlišnost mezi Darwinem a Hawkingem však

přece jen byla: na rozdíl od Hawkinga se Darwin ke svojí ženě choval slušně, její péče si vážil a její víru neznevažoval. Hawking se ke konci života, i v tom zblázněném fyzickém stavu na invalidním vozíku, sblížil s jinou ženou a rozvedl.

A kuriozita na závěr. Hawking se posmíval své ženě Jane, že věří v něco, co je vědecky neověřitelné, nepozorovatelné a experimentálně neprokazatelné. A víte, proč nedostal Nobelovu cenu? Protože Hawkingovy výpočty o černých dírách jsou neověřitelné. Jednou z podmínek udělení Nobelovy ceny v oblasti přírodních věd je ověřitelnost výsledků práce jejího kandidáta. Zatímco však boží existence je snadno vědecky ověřitelná na jeho díle, díky úžasnému konstrukčním designům v přírodě, jako je třeba oko, srdce, ozubený převod u skokanů či echolokace u kytovců a netopýrů, tak víra ateistů, že se svět sestrojil sám od sebe a vesmír vznikl výbuchem ničeho, je experimentálně neověřitelnou černou dírou rozumu. Z myšlenek profesora Jerry Bergmana zpracoval

Pavel Kábrt

Foto: Dough Wheller, Profesor Stephen Hawking v Cambridge